

Český národní komitét astronomický

a

Mezinárodní astronomická unie

zastoupená Českým výborem pro 100 let IAU

Tisková zpráva ze dne 18. ledna 2019

Rok stého výročí vzniku Mezinárodní astronomické unie začne 22. ledna v Senátu

Vernisáží výstavy *100 let pod jednou oblohou* dne 22. ledna 2019 od 17 hodin v Senátu Parlamentu České republiky odstartuje české připomenutí letošního výročí - 100 roků od založení Mezinárodní astronomické unie v roce 1919. Vernisáže se zúčastní významné osobnosti české astronomie - např. předseda Českého národního komitétu astronomického profesor Jan Palouš, ředitel Astronomického ústavu AV ČR profesor Vladimír Karas, předseda České astronomické společnosti profesor Petr Heinzel a čestný předseda České astronomické společnosti Dr. Jiří Grygar.

Předseda Českého národního komitétu astronomického, emeritní ředitel Astronomického ústavu AV ČR a především nedávný viceprezident Mezinárodní astronomické unie **profesor Jan Palouš říká:** *"Nabídku uspořádat výstavu v Senátu jsme s potěšením přijali. Toto místo, které je velmi čestné a důstojné, je Mezinárodní astronomickou unií vnímáno jako pocta. Zároveň zde budeme moci předat první čestné členství v Mezinárodní astronomické unii udělené českému občanu a astronomovi - senátoru Jiřímu Duškovi."*

Mezinárodní astronomická unie (zkr. IAU) byla založena v roce 1919, ČR je členem od roku 1922. Posláním IAU je rozvíjení astronomie a zprostředkovávání astronomických poznatků jiným oborům a široké veřejnosti. Ve svých počátcích měla IAU pouze několik set členů, dnes sdružuje více než 12 tisíc profesionálních astronomů z celého světa. To je patrně spojeno s obecným rozvojem vědy, který jde ruku v ruce s vývojem citlivých detektorů a informačních technologií schopných zpracovávat a zprostředkovávat velké objemy dat. Cílem IAU je rozvíjet astronomii ve všech jejích aspektech (výzkum, vzdělávání, popularizace) pomocí mezinárodní spolupráce. Jedním z úkolů je pojmenovávání astronomických objektů (hvězdy, planety, menší objekty Sluneční soustavy, útvary na planetách a asteroidech, exoplanety, galaxie).

Předsedkyně Českého výboru pro 100 let IAU a autorka výstavy **Dr. Soňa Ehlerová říká**: *"Mezinárodní astronomická unie vyhlásila pro tento výroční rok heslo 100 let pod jednou oblohou. Proto jsme se historie IAU dotkli, ale výstava především ukazuje obrovské výsledky astronomie za posledních sto let - od výzkumu Sluneční soustavy, černých děr včetně té obří ve středu naší Galaxie až po velmi vzdálené cizí galaxie či hledání extrasolárních planet. Ukazujeme také astronomii budoucnosti s největšími a nejdokonalejšími přístroji. Astronomie za posledních sto let prošla obrovským vývojem. A česká stopa je v těch sto letech výrazná."*

Nejznámější hlasování IAU proběhlo v roce 2006 v Praze. Hlasovalo se o definici pojmu planeta a tím i o ponechání či vyloučení Pluta ze seznamu planet Sluneční soustavy. Planeta Pluto tak byla přeřazena do nově vzniklé kategorie trpasličích planet.

Spolupráce veřejnosti a IAU vedla k pojmenování 19 exoplanetárních systémů. Další kolo podávání návrhů na jména exosvětů je plánováno na rok 2019.

Senátor a také ředitel Hvězdárny a planetária Brno **Dr. Jiří Dušek říká**: *"Uspořádání této výstavy v Senátu jsem nabídl velmi rád. Senát je nejen krásným a důstojným prostředím, ale je to i vzdání pocty všem těm, kteří nás v průběhu posledních sta let dovedli k současnému poznání vesmíru. A Česká republika se svojí bohatou astronomickou minulostí počínaje Pražským orlojem, přes pražský pobyt Jahannese Keplera, Alberta Einsteina, meteority Příbram - první meteority s rodokmenem na světě, jejichž nález bude mít letos šedesáté výročí ... a současným zapojením do Evropské jižní observatoře a Evropské kosmické agentury, se má čím pochlubit. Navíc, výstavu zde neuvidí jenom politici, ale i veřejnost, která jí bude moci zhlédnout při únorové víkendové prohlídce sídla Senátu ve Valdštejnském paláci."*

Výstava 100 let pod jednou oblohou bude v Senátu instalována v Předsálí jednacího sálu od 23. ledna do 4. února 2019. Poté se stane putovní po České republice, k zapůjčení bude zdarma.

Výstavu si bude moci prohlédnout i veřejnost, a to během pravidelných prohlídek, kdy sídlo Senátu - Valdštejnský palác - bude přístupné, a to první víkend v únoru, 2. - 3. 2., od 10 do 16 hodin.

Odkazy:

Mezinárodní astronomická unie - www.iau.org

Český národní komitét astronomický - <https://www.astro.cz/spolecnost/usporadani-spolecnosti/odborne-skupiny/cesky-narodni-komitet-astronomicky.html>

Astronomický ústav AV ČR - www.asu.cas.cz

Česká astronomická společnost - www.astro.cz

Hvězdárna a planetárium Brno - www.hvezdarna.cz

Úplné zatmění Měsíce 21. ledna 2019 - <https://www.astro.cz/clanky/ukazy/uplne-zatmeni-mesice-21-ledna-2019.html>

Valdštejnský palác - https://cs.wikipedia.org/wiki/Vald%C5%A1tejsk%C3%BD_pal%C3%A1c

Kontakty:

Autorka výstavy: Dr. Soňa Ehlerová - sona@ig.cas.cz

Organizační a tiskové záležitosti: Pavel Suchan - suchan@astro.cz, 737 322 815